

אחר (נייר וכדו') ובלעו אסור באכילת גבינה עד אחרי שש שעות.⁶

¹²³⁴⁵⁶⁷

לעיסת שומן או תבשיל עם שומן

ד. מעיקר הדין אין צריך להמתין שש שעות אחרי אכילת שומן בשרי, אך יש להחמיר ולהמתין ו' שעות ואין לפרוץ גדר. (פמ"ג מ"ז סק"א). וכשלא בלעו ולא לעסו, אלא פלטו מיד, אפשר להקל ואין צורך להחמיר בדבר. (דר"ת סקכ"ב).

¹²³⁴⁵⁶⁷

טעימת בשר

ה. הטועם בשר ולא לעסו ולא בלעו אינו צריך להמתין כלל, ונראה שמכל מקום ידיח פיו. (יד יהודה סק"ב ודר"ת סקי"ב וכ"ב). ואם רק טעם בלשונו אין צורך גם בהדחת הפה. (פה"ש סק"כ). ויש מחמירים שידיח את פיו. (בדה"ש סקט"ז).

¹²³⁴⁵⁶⁷

זמן ההמתנה

ו. מעיקר הדין יש להמתין בין אכילת הבשר לגבינה שש שעות רגילות⁷ ושלימות⁸ (גן המלך אות קנ"ד), וכן ראוי לכל מי שיש בו ריח תורה לנהוג כן. (שו"ע ס"א וש"ך סק"ח).

6. כן נראה פשוט וכדלעיל הערה 3. ואמנם לפמ"ש הלבוש שהכוונה שטעם הבשר "נמשך בפיו" וכן הוא הלשון באו"ה א"כ צריך להיות שמותר, אכן לפמ"ש הפמ"ג ועוד אחרונים שיש בדינים אלו משום לא פלוג וכן המנהג ממילא שייך גם בדין זה הדין שצריך להמתין ו' שעות ודו"ק. ועיין להלן סעיף יא בדין בליעת ויטמינים. 7. ולא שעות זמניות, ועי' בדה"ש סק"ח ובציונים סקי"ד.

8. דהיינו שש שעות של שישים דקות וכן הוא סתימת לשון השו"ע (אע"פ שהמאירי כתב קרוב לו' שעות), עי' בדה"ש סק"ח וציונים סקי"ד וכ"כ גם בשיעורי הגר"מ גרוס שליט"א. אולם בשו"ת נחלת פנחס ח"ב במילואים לח"א סי' ל"ו כתב בשם ספר דבר חנה שכתב בשם הדברי חיים מצאנז דאין צריך להקפיד על ו' שעות

[יש שכתבו שמספיק בהמתנה של רביע היום⁹, ויש שכתבו שלעולם יש להמתין שש שעות זמניות¹⁰].

וכתב הרמ"א (ס"א) שהמנהג במדינות אשכנז היה להמתין שעה אחת¹¹ בלבד אחרי גמר אכילת הבשר וברכת המזון, אולם סיים שנכון וראוי להחמיר ולהמתין ו' שעות.

יש מקומות שנהגו להמתין שלוש שעות¹² (דר"ת סק"ג) והאר"י זיע"א היה נוהג להמתין יום שלם בין אכילת בשר לגבינה וכן יש

שלימות מדויקות ממש (וכ"מ בסולת למנחה לבעל המנח"י כלל עו סק"א ע"ש) וכ"כ בס' תהלת חיים מנהג צאנו עמ' קצ"ט (ובשו"ת משנ"ה ח"ז סי' ע' הביא ג"כ בשם הדבר"ח אך כתב שאין לסמוך על שמועה זו וע"ש במהדו"ת ח"ב סי' י"א). ועי' להלן סעיף לו בדין עומד סמוך לו' שעות ובירך.

9. ובקיץ ימתין הרבה ובחורף ימתין מעט, כ"כ היד אפרים בשם הגינת וורדים (גן המלך הנ"ל), ולא עיינתי בדבריו אך לפמ"ש היא"פ משמו הוא צע"ג לע"ד שהרי רבע היום לעולם הוא ו' שעות שהרי וודאי מיירי ברבע של מעת לעת דאם מיירי ברבע מהיום ולא מהלילה א"כ נמצא שההמתנה היא בקיץ לא יותר מארבע שעות, אפילו במקומות שהיום ארוך, ורק חצי היום שייך בזה שיהיה הבדל בין הקיץ לחורף ומ"מ גם בזה צ"ע דא"כ האוכל בבקר ימתין ח' שעות והאוכל בלילה ימתין ג' שעות. שו"ר שבדר"ת כבר העיר מזה וכתב שבאמת דברי הגן המלך הם שיש להמתין רביע היום בין בקיץ ובין בחורף והיינו ו' שעות כמבואר בשו"ע.

10. ויש לסמוך על זה בימות החורף במקום מיחוש חולי (בן איש חי ש"ש פ' שלח או"ח). והיינו אף לנוהגים כשו"ע ואף במקום חולי לא מקילים ודלא כדיתבאר להלן סעיף ט' דיסוד ההיתר להתיר בחולה הוא ע"פ מש"כ הרמ"א שהמנהג להמתין שעה אבל לד' השו"ע דס"ל דמעיקר הדין צריך ו' שעות אין להקל רק בחולה גמור כדלהלן מ"מ במקום חולי יש להקל כנ"ל.

11. ובפאר השולחן סקל"ב כתב דהיינו שעה וחומש, והדבר תלוי אם הוא מחמת הדין ד"שעתא חדא" דמבואר בזוה"ק וא"כ זהו לכל היותר שעה אחת בלבד אולם לפמ"ש הכו"פ והחכמ"א שהוא מחמת שיעור עיכול א"כ קיי"ל דעיכול הוא בשעה וחומש כ"כ לבאר שם ע"ש.

12. וכן המנהג כיום בהולנד ועי' שו"ת נחלת פינחס (לאבד"ק האג דהולנד) ח"א